УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

17. септембар 2021. године

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. *Датум и орган који је именовао комисију*:
Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на својој IX редовној седници одржаној 23. јуна 2021. године образовало је Комисију за оцену научне заснованости теме докторске дисертације коју је мср Нађа Ђурић пријавила под насловом „Перформативност породичног циклуса у трилогијама Маргерит Јурсенар и Данила Киша“.

2. *Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:*

1. др Весна Елез (председник Комисије), ванредни професор; ужа научна област: Општа књижевност; датум избора у звање: 14.07.2016, Филолошки факултет Универзитета у Београду;
2. др Јован Делић, редовни професор у пензији (дописни члан САНУ); ужа научна област: Српска књижевност; Филолошки факултет Универзитета у Београду;
3. др Зорица Бечановић Николић, ванредни професор; ужа научна област: Општа књижевност; датум избора у звање: 19.03.2019, Филолошки факултет Универзитета у Београду;
4. др Биљана Тешановић, ванредни професор; ужа научна област: Француска књижевност и култура; датум избора у звање: 17.09.2018, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Мср Нађа Ђурић рођена је 28.03.1981. у Београду. На Филолошком факултету у Београду завршила је 2006. године студије Српске књижевности и језика са општом књижевношћу са просечном оценом 9.79, а 2007. године студије Француског језика и књижевности са просечном оценом 9.86. Као стипендиста Владе Републике Француске похађала је мастер студије на Универзитету Нова Сорбона – Париз 3 и 2008. године одбранила мастер рад « La transposition littéraire de l'histoire de famille dans les œuvres de Marguerite Yourcenar (*Le Labyrinthe du monde*) et de Danilo Kiš (*Le Cirque de famille*) » (ментор: проф. др Филип Дарос).

Била је запослена у Филолошкој гимназији у Београду као професор књижевности (2007/2008), на катедри за Општу и упоредну књижевност Универзитета Нова Сорбона – Париз 3 (monitrice, 2008-2011; attaché temporaire d'enseignement et de recherche, 2011-2013), а на Катедри за романистику Филолошког факултета у Београду ради од 2013. године као асистент (2013-2019) и лектор (од 2019). У текућој школској години ангажована је на предметима Француска књижевност 1, Француска књижевност 2, Француска књижевност 7, Француска књижевност 8, Савремени француски језик Г–1, Савремени француски језик Г–2, Савремени француски језик Г–3, Савремени француски језик Г–4.

Учествовала је на више међународних и домаћих научних скупова и објављивала радове у домаћим и страним часописима и зборницима.

Од 2009. до 2014. била је члан уређивачког одбора научног часописа *TRANS- : revue de littérature générale et comparée*. Уредила је досије „Université Invitée : La Faculté de Philologie de l'Université de Belgrade", *TRANS-* [En ligne], 9 (2010) у коме је представљен Филолошки факултет универзитета у Београду. Од 2019. године члан је рецензентског одбора истог часописа.

Учествовала је у организацији два међународна научна скупа (*Fin(s) du monde,* Париз, Универзитет Нова Сорбона – Париз 3, 4–5. новембар 2011. и *Les études françaises aujourd'hui,* Београд, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 9–10. новембар 2018).

Од 2015. учествује у раду са студентима Филолошког факултета у Београду, члановима студентског жирија „Гонкурове награде студената Србије".

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидаткиња је у пријави навела следеће објављене радове:

„Обрада народне лирске песме *Наджњева се момак и девојка*", *Школски час српског језика и књижевности: часопис за методику наставе српског језика и књижевности* 24.1, Београд: Стручна књига, 2006, стр. 104–110.

« L'Altérité dans les Récits de Famille », *Canadian Review of Comparative Literature* 36.4, Edmonton : Academic Printing and Publishing, 2009, pp. 434–436.

« Le retour de l'événement : la mort dans *Jardin, cendre* de Danilo Kiš et *Tsing* de David Albahari », *TRANS-* [En ligne] 10, 2010, URL : http://trans.revues.org/376.

« Le motif de l'encyclopédie : « Tlön Uqbar orbis tertius » de J. L. Borges et « L'Encyclopédie des morts » de Danilo Kiš », *Филолошки преглед* 37.1, Београд: Филолошки факултет, 2010,

стр. 127–140.

„Матавуљ као могући сарадник часописа *Kryptadia*", *Симо Матавуљ - дело у времену: зборник радова са Међународног скупа Књижевно дело Симе Матавуља* (29. и 30. маја 2008. у Београду), ур. Драгана Вукићевић, Душан Иванић, Београд: Филолошки факултет, 2011, стр. 99–115.

« Entre mémoire et imagination : la figure maternelle dans *Le Labyrinthe du monde* de Marguerite Yourcenar », *Филолошки преглед* 39.2, Београд: Филолошки факултет, 2012, стр. 91–104.

« *Psaume 44* de Danilo Kiš et les journées froides de 1942 », *Plurielles* 18, Boulogne-Billancourt : AJHL, 2013, pp. 22–30.

« Entre faille et perfection : *Sablier* de Danilo Kiš », *Ce que le récit ne dit pas : récits du secret, récits de l'insoluble*, éd. Claire Colin, Claire Cornillon, Tours : Presses universitaires François-Rabelais, 2015, pp. 171-190.

« La nature dans *Le Labyrinthe du monde* de Marguerite Yourcenar », *Les Études françaises aujourd'hui (2014). Pourquoi étudier la grammaire? Théories et pratiques : La Nature, mère ou marâtre: représentation, concepts et leur puissance contestataire dans les littératures de langue française, é*d. Milica Vinaver-Ković, Veran Stanojević, Belgrade : Faculté de Philologie de l'Université de Belgrade, 2015, pp. 561–571.

« La représentation de la vie intérieure dans *Anna, soror…* de Marguerite Yourcenar », *Филолошки преглед* 43.1, Београд: Филолошки факултет, 2016, стр. 71–84.

« *Le Labyrinthe du monde* de Marguerite Yourcenar comme texte performatif », *Les Études françaises aujourd'hui (2018). Interactions dans les Sciences du Langage. Interactions disciplinaires dans les Études littéraires,* actes du colloque tenu les 10 et 11 novembre à la Faculté de Philologie de Belgrade, éd. Veran Stanojević, Milica Vinaver-Ković, Belgrade : Faculté de Philologie de l'Université de Belgrade, 2019, pp. 323–336.

« Le dialogue du mot et de l'image dans *Nadja* de Breton », *Филолошки преглед* 46.2, Београд: Филолошки факултет, 2019, стр. 83–94.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да кандидаткиња Нађа Ђурић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА
НАПОМЕНА:

За ментора је предложена др Милица Винавер-Ковић, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду, Катедра за француски језик и књижевност.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. *Наративни поступци у Дидроовим романима*, Нови Сад : Матица српска, 1997.
2. „La responsabilité et la culpabilité tragique dans *Les bienveillantes* de Jonathan Littel“, *Филолошки преглед*, год. 36, бр. 2 (2009), стр.73-81.
3. „’De l′utilité et de l′inconvénient de l′histoire pour la vie’, selon le comte de Tilly“, *La langue et la littérature à l’épreuve du temps*, Kragujevac, 2013, стр. 99-106.
4. „Autofiction - fiction du Je, du Moi, de (du) Soi?“, *Penser l'autofiction: perspectives comparatistes = Preispitivanja: autofikcija u fokusu komparatistike*, Belgrade, 2014, стр. 135-141.
5. „Loin des barbares, parmi les sauvages: le duc de La Rochefoucauld-Liancourt au Canada“, *Le Canada: les nouvelles idées pour le nouveau monde = Canada: new ideas for the new world*, Belgrade, 2014, стр. 93-109.
6. „La vocation écologique et environnementale dans le champ littéraire français“, *Les études françaises aujourd'hui (2014). Pourquoi étudier la grammaire? Théories et pratiques; La Nature, mère ou marâtre: représentation, concepts et leur puissance contestataire dans les littératures de langue française*, Belgrade, 2015, стр. 397-417.

Комисија сматра да др Милица Винавер-Ковић, доцент, испуњава услове за ментора ове докторске дисертације.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. *формулације назива тезе (наслова)*

Комисија закључује да је радни наслов тезе „Перформативност породичног циклуса у трилогијама Маргерит Јурсенар и Данила Киша“ јасан и прикладан, те да адекватно репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. *предмета (проблема) истраживања*

Предмет истраживања јесте перформативност у породичним циклусима Маргерит Јурсенар и Данила Киша. Породична трилогија Маргерит Јурсенар *Лавиринт света* састоји се од три тома: *Побожна сећања* (1974), *Архиве са севера* (1977) и *Шта? Вечност* (постхумно и недовршено дело, објављено 1988). У овом жанровски хибридном делу са многоструким одређењима (мемоари, аутобиографија, историографија, есеј и роман), ауторка пише историју своје породице кроз векове, посвећујући посебну пажњу оцу уз кога је одрасла и мајци коју никада није упознала јер је умрла по порођају. *Породични циркус* Данила Киша такође чине три тома, *Рани јади* (1970), *Башта, пепео* (1965) и *Пешчаник* (1972). Прва два тома Кишове трилогије приказују одрастање дечака Андија Сама у време Другог светског рата, у сенци оца чије јеврејско порекло одређује судбину породице, док је трећи посвећен управо лику неухватљивог и ексцентричног оца. Премда је реч о фикционалним текстовима, добро је позната и у литератури потврђена Кишова

биографска инспирација. Иако нема речи о директном утицају, емпиријска веза се ипак може установити, будући да је у својој личној библиотеци Киш имао прва два тома породичне трилогије Маргерит Јурсенар.

Две породичне трилогије настају у приближно истом периоду, али наизглед имају мало тога заједничког. Док је *Лавиринт света* последње дело остварене и прослављене књижевнице, Данило Киш се у српској књижевности афирмише управо објављивањем *Породичног циркуса*. Док Маргерит Јурсенар историју своје имућне и уважене породице прати кроз векове, захваљујући бројним историјским документима као и материјалном наслеђу, Киш располаже оскудним изворима како би испричао причу о јеврејској породици чије су наслеђе прогони и патња, ограничавајући се притом на ужу породицу. И породичне историје аутора и њихова поетичка опредељења умногоме се разликују.

Међутим, код оба аутора уочава се воља за тоталном реконструкцијом породичне прошлости, мада се томе приступа на различите начине, а сам развој њихових породичних циклуса показује неочекиване сличности. Наиме, и Киш и Јурсенар намеравали су најпре да напишу само прва два дела трилогије, док је трећи том у оба случаја последица развоја породичног циклуса, и битно се разликује у односу на претходне. Маргерит Јурсенар се у прва два тома бави историјом своје породице прво са мајчине а затим са очеве стране, да би се у трећем тому њено интересовање са очевог живота преусмерило на живот мајчине пријатељице и очеве највеће љубави (како сматра ауторка), Жане де Ревал, коју Јурсенар не само да приказује као идеализовану мајчинску фигуру, већ јој и приписује искуства из сопственог живота. Штавише, на крају трећег тома Јурсенар пише о повратку у родни крај Жаниног супруга Егона де Ревала, а радња овог поглавља одвија се у амбијенту њеног дела *Завршни ударац*: тако се брише граница између чињеница и фикције, а породична прошлост саображава се фикционалном свету и субјективности ауторке. У Кишовом *Породичном циркусу*, писање трећег тома мотивисано је проналаском очевог писма сестри Олги које је Киш сматрао изгубљеним. У *Пешчанику* се напушта тачка гледишта сина зарад приповедања из перспективе оца, и тематика детињства зарад историјске контекстуализације породичне судбине. Напоменимо и да је Киш своју породичну трилогију одредио као „билдунгсроман једне литерарне биографије“, те да и у његовом породичном циклусу налазимо преплитање, овога пута фикционализоване породичне историје са формирањем идентитета самог писца.

Ова заједничка одлика која потврђује постојање истог процеса, у коме се идентитет писца успоставља кроз писање о породичној прошлости, као и посебан статус трећег тома трилогије, отварају могућност да се породични циклуси Маргерит Јурсенар и Данила Киша посматрају као перформативни текстови.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложеношћу, актуелношћу и значајем за област истраживања дисертације.

3. *Библиографија прелиминарних истраживања*

Кандидаткиња Нађа Ђурић приложила је прелиминарну библиографију, коју разврстава на следећи начин:

Маргерит Јурсенар (избор из литературе):

Allamand, Carole, *Marguerite Yourcenar : une écriture en mal de mère*, Paris, Imago, 2004.

Biondi, Carminella, *Marguerite Yourcenar ou la quête de perfectionnement*, Pise, Goliardica, 1997.

Blanchet-Douspis, Mireille, *L'idéologie politique de Marguerite Yourcenar d'après son œuvre romanesque*, Amsterdam, New York, Rodopi, 2014.

Blot, Jean, *Marguerite Yourcenar*, Paris, Seghers, 1971.

Bovy, Georges, « Une page de *Souvenirs pieux* de Marguerite Yourcenar », *Cahiers d'analyse textuelle* n° 19, Embourg, Belgique, 1977, pp. 66-80.

Deprez, Bérengère, *Marguerite Yourcenar : Écriture, maternité, démiurgie*, Bruxelles, P.I.E. Peter Lang, 2003.

Gaudin, Colette, *Marguerite Yourcenar à la surface du temps*, Amsterdam, Rodopi, 1994.

Jacquemin, Georges, *Marguerite Yourcenar*, Lyon, La Manufacture, 1985.

Julien, Anne-Yvonne, *Marguerite Yourcenar et le souci de soi*, Paris, Hermann, 2014.

Julien, Anne-Yvonne, *Marguerite Yourcenar ou a signature de l'arbre*, Paris, PUF, 2002.

L'Universalité dans l'œuvre de Marguerite Yourcenar, Tours, SIEY, 1994.

Les diagonales du temps : Marguerite Yourcenar à Cerisy, Rennes, Presses universitaires de Rennes, 2007.

Les miroirs de l'altérité dans l'œuvre de Yourcenar, Clermont-Ferrand, SIEY, 2014.

Maindron, André, « Michel ou le père de M. Yourcenar d'après *Le Labyrinthe du monde* », *La Licorne* (Poitiers), V, 1981, pp. 229-234.

Marguerite Yourcenar et l'enfance, Tours, SIEY, 2003.

Marguerite Yourcenar : aux frontières du texte, Lille, Roman 20-50, 1995.

Marguerite Yourcenar : écritures de l'autre, Montréal (Québec), XYZ, 1997.

Marguerite Yourcenar : retour aux sources, Tours, Bucuresti, SIEY, Editura Libra, 1998.

Marguerite Yourcenar, biographie, autobiographie, València, Universitat de València, 1988.

Marguerite Yourcenar, citoyenne du monde, Clermont-Ferrand, SIEY, 2006.

Marguerite Yourcenar, écriture, réécriture, traduction, Tours, SIEY, 2000.

Marguerite Yourcenar, Sud, 15e année, n° 55, Marseille, Sud, 1984.

Papadopoulos, Christine, L'expression du temps dans l'œuvre romanesque et autobiographique de Marguerite Yourcenar, Berne, Paris, Peter Lang, 1988.

Park, Sun Ah, *La Fonction du lecteur dans* Le Labyrinthe du monde *de Marguerite Yourcenar*, Paris, L'Harmattan, 2003.

Peyroux Marthe, *Marguerite Yourcenar : mon très cher père*, Paris, Eurédit, 2007

Peyroux Marthe, *Marguerite Yourcenar : un regard sur le monde*, Paris, Eurédit, 2006.

Proust, Simone, « *Quoi ? L'Éternité » de Marguerite Yourcenar*, Paris, Gallimard, 2001.

Proust, Simone, *L'autobiographie dans* Le Labyrinthe du monde *de Marguerite Yourcenar : L'écriture vécue comme exercice spirituel*, Paris, L'Harmattan, 1997.

Roman, histoire et mythe dans l'œuvre de Marguerite Yourcenar, Tours, SIEY, 1995.

Roudaut, Jean, « Une autobiographie impersonnelle », *NRF*, n° 310, 1er nov. 1978, pp. 71-81.

Sarde, Michèle, *Vous, Marguerite Yourcenar : la passion et ses masques*, Paris, Robert Lafont, 1995.

Savigneau, *Josyane, Marguerite Yourcenar, L'invention d'une vie*, Paris, Gallimard, 1990.

Savigneau, *Marguerite Yourcenar, l'invention d'une vie*, Paris, Gallimard, 1990.

Sperti, Valeria, *Écriture et mémoire :* Le labyrinthe du monde *de Marguerite Yourcenar*, Napoli, Liguori, 1999.

Stillman, Linda Klieger, « Yourcenar and the Phallacy of Indifference », *Studies in XXth Century Literature* (Manhattan), vol. 9, n° 2, 1985, pp. 261-277.

Viala, Fabienne, *Marguerite Yourcenar, Alejo Carpentier : écritures de l'histoire*, Bruxelles, P.I.E. Peter Lang, 2008.

Voyage et connaissance dans l'œuvre de Marguerite Yourcenar, Pise, Libreria Goliardica, 1988.

Данило Киш (избор из литературе):

Bošković, Dragan, *Islednik, svedok, priča: istražni postupci u* Peščaniku *i* Grobnici za Borisa Davidoviča *Danila Kiša*, Beograd, Plato, 2004.

Danilo Kiš, Sud, Marseille, Numéro special, 1986, 60.

Делић, Јован, *Књижевни погледи Данила Киша: ка поетици Кишове прозе*, Београд, Просвета, 1995.

Делић, Јован, *Кроз прозу Данила Киша: ка поетици Кишове прозе II*, Београд, БИГЗ, 1997.

Delić, Jovan, „Citatnost proze Danila Kiša“, *Luča*, 11: 1, 1994, str. 14-29.

Delić, Jovan, „Poetika darivanja u romanu *Peščanik* Danila Kiša“, *Dometi*. XIX: 68-69 (proleće-leto 1992), str. 86-94.

Kordić, Radoman, „Kiš i pitanje oca“, *Treći program*, 59, 1983, str. 91-113.

Marčetić, Adrijana, „Moja sestra, Marija Antoaneta“, *Istorija i priča*, Beograd, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 2009, 151-210.

Prstojević, Alexandre, *Le roman face à l'histoire: essai sur Claude Simon et Danilo Kiš*, Paris, L'Harmattan, 2005.

Radič, Viktorija, *Danilo Kiš: život & delo i brevijar*, s mađarskog preveo Marko Čudić, Beograd, LIR BG, Forum pisaca, 2005.

Temps de l'histoire : études sur Danilo Kiš, études réunies et présentées par Alexandre Prstojević, Paris, L'Harmattan, 2003.

Vladiv-Glover, Slobodanka, *Postmodernizam od Kiša do danas*, Beograd, Prosveta, 2003.

Бошковић, Драган: „*Башта, пепео*: приповедно несвесно“, *Наслеђе*, I: 1, 2004, стр. 37-46.

Данило Киш између Цетиња и панонског потопа, Цетиње, Централна народна библиотека Републике Црне Горе "Ђурђе Црнојевић", 1994.

Данило Киш, Градац, 13/14, 76-77, 1987.

Ђорђић, Стојан, „Циклусна проза Данила Киша“, *Кораци*, XXXV: XXXII, 5-6, 2002, стр.135-158.

Зорић, Павле, „Данило Киш или ходочашће прошлости“, *Савремена проза*, Београд, Нолит, 1973, стр. 746-757.

Јерков, Александар, „Кишова поетика енциклопедије“, *Свеске*, 1: 1, 1989, стр. 62-70.

Киш (1935-1989), Књижевност, XLV: LXXXIX, 2-3, 1990, стр. 190-421.

Међународни научни скуп КЊИЖЕВНО ДЈЕЛО ДАНИЛА КИША: зборник радова II, приредио Радомир В. Ивановић, Подгорица, Културно-просвјетна заједница; Будва:

Средња школа "Данило Киш", 1996.

Миливојевић, Ивана, „Ауторски коментар у Кишовој породичној трилогији“, *Коментар и приповедање: прилози естетици приповедања у српској књижевности*, ур. Душан Иванић, Београд, Центар за научни рад, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2000, стр. 113-151.

Недић, Марко, „У породичном кругу Данила Киша“, Основа и прича: огледи о савременој српској прози, Београд, Филип Вишњић, 2002, стр. 135-170.

Нова читања Данила Киша, зборник 22. књижевних сусрета Савремена српска проза, Трстеник, Народна библиотека "Јефимија", 2006.

Округли сто о стваралаштву Данила Киша, *Књижевност*, 1-2, 1986, стр. 36-111.

Пијановић, Петар, *Проза Данила Киша*, Подгорица, Октоих, 1992.

Роман као пешчаник: приповедачка уметност Данила Киша, приредио Јован Зивлак, Нови Сад, Културно-просветна заједница града Новог Сада, Светови, 1998.

Росић, Татјана, Мит *о савршеној биографији: Данило Киш и фигура писца у српској култури*, Београд, Институт за књижевност и уметност, 2008.

Споменица Данила Киша: поводом седамдесетогодишњице рођења, ур. Предраг Палавестра, Београд, Српска академија наука и уметности, 2005.

Темат: 80 година Данила Киша (1935–1989), *Летопис Матице српске*, 191: 496, 5, стр. 547-628.

Општа литература (избор):

Austen, John Langshaw, *Kako delovati rečima : predavanja na Harvardu 1955. godine*, preveo Milorad Radovanović, Novi Sad, Matica srpska, 1994.

Bečanović-Nikolić Zorica, *Hermeneutika i poetika: teorija pripovedanja Pola Rikera*, Beograd, Geopoetika, 1998.

Benoit, Pierre, *Le père en personne : une ontologie de la paternité*, Paris, Les presses universitaires de l'IPC, 2014.

Butler, Judith, *Le récit de soi*, trad. de l'anglais Bruno Ambroise et Valérie Lecouturier, Paris, PUF, coll. « Pratiques théoriques », 2007.

Cohn, Dorrit, *Le propre de la fiction*, traduit de l'anglais (États-Unis) par Claude Hary-

Schaeffer, Paris : Éditions du Seuil, 2001.

Daros, Philippe, *L'art comme action, pour une approche anthropologique de fait littéraire,* Paris, Honoré Champion, coll. Unichamp-Essentiel, 2012.

Derida, Jacques, « Signature événement contexte », in *Limited Inc*, Paris, Galilée, 1990, 17-51.

Descombes, Vincent, *Les embarras de l'identité*, Paris, Gallimard, coll. « NRF Essais », 2013.

Eliacheff, Caroline, Heinich, Nathalie, *Mères-filles : une relation à trois*, Paris, Albin Michel, 2002.

Felman, Shoshana, *Le scandale du corps parlant :* Don Juan *avec Austin ou la séduction en deux langues*, Paris, Éditions du Seuil, 1980 .

Fish, Stanley, "How To Do Things with Austin and Searle: Speech-Act Theory and Literary Criticism", in *Is there a text in this class ?: the authority of interpretive communities*, Cambridge, Mass., London, Harvard university press, 1980, 197-245.

Genette, Gérard, *Fiction et diction*, précédé de *Introduction à l'architexte*, Paris, Éditions du Seuil, 2004 .

Genette, Gérard, *Métalepse : de la figure à la fiction*, Paris, Seuil, 2004.

J.-M. Schaeffer, *Qu'est-ce qu'un genre littéraire ?*, Paris : Éditions du Seuil, 1989 .

Lejeune, Philippe, *Le pacte autobiographique*, Paris, Éditions du Seuil, 1996 .

Miller, Joseph Hillis, *Literature as conduct: speech acts in Henry James*, New York, Fordham university press, 2005.

Miller, Joseph Hillis, *Speech acts in literature*, Stanford, California, Stanford University Press, 2001.

Muxel, Anne, *Individu et mémoire familiale*, Paris, Nathan, 2002.

Ohmann, Richard, "Speech Acts and the Definition of Literature", in *Philosophy & rhetoric*, Vol. 4, No. 1, University Park : Pennsylvania State University Press, 1971, 1-19.

Ortiz Robles, Mario, *The novel as event*, Ann Arbor : University of Michigan Press, 2010 .

Pavel, Thomas, *La pensée du roman*, Paris, Gallimard, 2003.

Peternai, Kristina, *Učinci književnosti: performativna koncepcija pripovjednog teksta*, Zagreb : Disput, 2005.

Petrey, Sandy, *Speech Acts and Literary Theory*, New York, London : Routledge, 1990.

Picard, Michel, *La littérature et la mort*, Paris, PUF, 1995.

Ricœur, Paul, *Du texte à l'action : essais d'herméneutique II*, Paris, Seuil, 1986.

Ricœur, Paul, *La mémoire, l'histoire, l'oubli*, Paris, Seuil, 2000.

Ricœur, Paul, *Parcours de la reconnaissance : trois études*, Paris, Gallimard, coll. « Folio. Essais », 2005.

Robert, Marthe, *Roman des origines et origines du roman*, Paris, Gallimard, 1977.

Serl, Džon R., *Govorni činovi : ogled iz filozofije jezika*, prevela Mirjana Đukić, Beograd, Nolit, 1991.

Tadié, Jean-Yves & Marc, *Le sens de la mémoire*, Paris, Gallimard, 1999.

Tort, Michel, *La fin du dogme paternel*, Paris, Aubier, 2005.

Vinikot, Donald V., *Igranje i stvarnost*, prevela Milica Mint, Beograd, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1999.

Рикер, Пол, *Време и прича*, превод Фрида Филиповић, Славица Милетић, Сремски Карловци, Нови Сад, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1993.

Рикер, Пол, *Сопство као други*, превео Спасоје Ћузулан, Београд, Никшић, Јасен, 2004.

4. Циљеви истраживања

Кандидаткиња поставља хипотезу да наратив о породичној прошлости треба посматрати као перформативни текст, јер се у њему и путем њега конституише субјекат. Полазећи од ове претпоставке, поставила је свом истраживању следеће циљеве:

– Упоредити два породична циклуса имајући у виду начин на који посежу за некима од теоријских могућности актуализације породичне прошлости.

– Применити теоријске поставке о говорним чиновима у књижевности на текстове који за тему имају породичну прошлост. Проблематизовати књижевно обликовање породичне прошлости доказујући хипотезу да наведени текстови своју перформативну моћ дугују одступањима од прихваћених и подразумеваних начина обликовања породичног циклуса: Маргерит Јурсенар изневерава жанровска очекивања тако што своди удео аутобиографског на најмању могућу меру а документарни текст преображава у романескни, док Данило Киш одбацује линеарну нарацију те свој циклус гради на принципу троструког варирања истог или сличног садржаја.

– Испитати начине конституисања идентитета у тексту и путем текста: с једне стране, наративизовано формирање идентитета детета, а са друге формирање или потврђивање идентитета писца; односно, испитати повратну спрегу између породичне прошлости и перформативног конституисања идентитета кроз сам чин писања.

– Проучити једну интертекстуалну везу између француске и српске књижевности која до сада није била уочена и сагледати обе трилогије из компаратистичке перспективе.

2. План рада и методе истраживања

Оријентациони план рада који предвиђа кандидаткиња садржи седам делова:

Уводни део рада састојаће се из две целине. У првом одељку представиће се дела која сачињавају корпус и образложити контекст (лични и књижевно-историјски) у коме настају. Уочиће се сличности између два породична циклуса (у циљевима и амбицијама аутора, али и у начину на који се циклуси развијају од диптиха до трилогије, са посебним статусом трећег тома). Скренуће се пажњу на разлике између поетика, како у односу према питању субјекта тако и у књижевном обликовању породичне прошлости, али и на различите положаје које ове две трилогије заузимају у опусима аутора. Хетерогеност корпуса (будући да је Кишова трилогија фикционална, док Јурсенар своју одређује као делимично аутобиографске мемоаре) биће превазиђена помоћу теорије *троструке мимесис* коју излаже Пол Рикер у свом делу *Време и прича*, а која се равноправно примењује и на историјски и на књижевни наратив. Најзад ће се проблематизовати однос између двеју трилогија уводећи појам перформативног текста. У другом одељку изнеће се најпре кратак осврт на појам перформативности у лингвистици и књижевности, а затим ће се дефинисати перформативност онако како ће бити схваћена даље у тексту и показати да се тај појам може применити на изабрани корпус.

Други део рада бавиће се односом према породичној прошлости у породичним трилогијама Маргерит Јурсенар и Данила Киша. Ослањаће се превасходно на дело Пола Рикера, али ће се при одређивању видова актуализације породичне прошлости користити истраживањима социолошкиње Ан Миксел. Најпре ће бити проучено индивидуално сећање као посебан аспект актуализације прошлости. Затим ће се посматрати породична прошлост као сложени наратив који у себе укључује сећања и сведочанства других, документарне изворе итд. Најзад ће се анализирати начин на који схватање историје утиче на писање о породичној прошлости.

Трећи део рада посвећен је улози присутног родитеља. Позивајући се на анализу Ј. Делића, кандидаткиња ће пратити како код Киша традиционална слика мајчинства као жртвовања бива имплицитно проблематизована, с тим што проблематични видови мајчиног лика остају изоловани. У делу Маргерит Јурсенар анализираће књижевну обраду очевог лика као настојање да се животу који се одвија без јасног смера дају одређени

облик и етика, све до критике очевог односа према свету у трећем тому.

У четвртом делу рада, ослањајући се на обимну критичку литературу, она ће анализирати лик одсутног родитеља који се налази у центру обе трилогије. У *Породичном циркусу* Данила Киша испитаће како развој односа између оца и сина, тако и развој очевог лика од почетне митификације и демистификације, до новог вредновања очевог лика као носиоца модерног идентитета и његовог симболичког искупљења. У трилогији Маргерит Јурсенар анализираће негативну слику мајчинства, као и различите мајчинске фигуре и односе које ауторка успоставља са њима; указаће на то да поистовећивање са једном од мајчинских фигура, Жаном де Ревал, у трећем тому ауторку наводи да напусти документарни приступ зарад писања фикционалног текста са перформативном функцијом.

Када су у питању ликови родитеља, у оба случаја инсистираће се на присуству и препознавању породичног наслеђа, како би се указало на то који се његови аспекти прихватају, а који одбацују.

У петом делу анализираће се детињство и лик детета у обе трилогије. Кандидаткиња ће се позвати на анализу поглавља о детињству у књизи *Шта? Вечност* и на реконструисање фигуре детета у трилогији Маргерит Јурсенар, како би побила ауторкину тезу да не постоји никаква веза нити континуитет између детета и одрасле особе. У Кишовој трилогији анализираће приповедање о детињству у прва два тома, при чему ће се користити појмом „транзиционог простора“ (Д. Виникот) како би проучила прелаз са дечје игре на уметничку креативност. У оба породична циклуса проучиће како се идентитет писца пројектује у лик детета.

У шестом и последњем делу рада биће сагледан трећи том оба циклуса као својеврсна текстуална утопија, будући да се жељени и пројектовани идентитет детета-писца остварује кроз текст. Показаће се како је развој породичног циклуса у оба случаја усмерен у правцу остваривања перформативне функције текста, са циљем конституисања идентитета на граници између фикционалног и документарног.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА
НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидаткиња мср Нађа Ђурић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области француске и српске књижевности, те компаративне књижевности.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Милица Винавер-Ковић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог. Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивну оцену о подобности кандидаткиње мср Нађе Ђурић и предложене теме докторске дисертације: „Перформативност породичног циклуса у трилогијама Маргерит Јурсенар и Данила Киша“, а да се за ментора именује др Милица Винавер-Ковић, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Весна Елез (председник Комисије)

Проф. др Јован Делић

Проф. др Зорица Бечановић Николић

Проф. др Биљана Тешановић